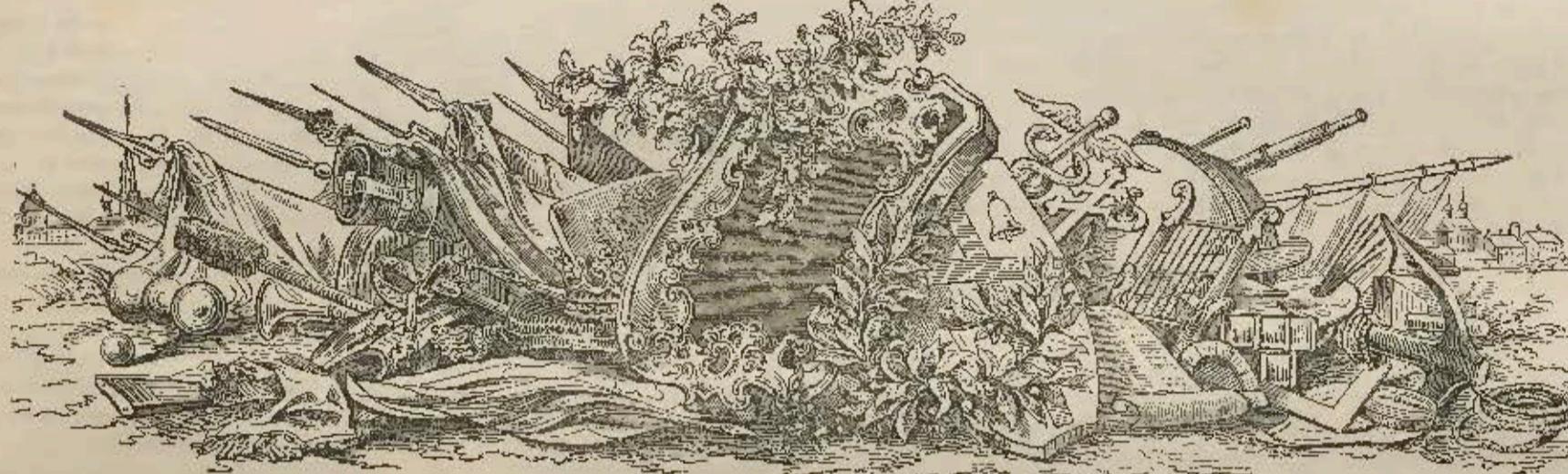

Emilia

Emilia Schumacher

Digitized by Google

4 Դեկտեմբերի (22 Նոյեմբերի)

1954

ԲԱՐՁՐԻ ԴԵՎՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՆ-ԱՏՐԻՆԻ. Ապրիլի 20ին առաջնորդ յաւելուածքը — Առաջնորդութիւն գիշեամբը — Պատմական առաջնորդութիւնը — Պատմական առաջնորդութիւնը — Պատմական առաջնորդութիւնը — Հայոց պատմական առաջնորդութիւնը

ԴԱՎԻԴ ԴԱՎԻԴՅԱՆ. Դաստիարակության հայոց կենացքներ

ԱՅԻ ԵՎ. Լ. Տեսաբարին Կողման
ԱՊՐԻԼԻ. Թր. Առյալին Հայ կուտածութեա.
ՕՎՐԻՆԵԿԻ. ՏԵՐՈՒԹԵԱՆ, ԱՌ ծառ. Առյալին գոյցը առ-

բարեկարգություն, ուստի

1860-1870

卷之三

ՄԵՐԿԵՐԻ ԱՌԱ ԲԱՅԱԿՈՒՆԻՒՆՔՆԵՐԻ ԱՐԺԵՄԻ ԵՐԻ 26-ԻՆ մայ-
րաբազմաթիւ մէջ ստորագրուած բրուժականուաս-
տիսկան Վարդի 20-ին գաշմացր վաս աւելցուած
յագուածը կը հրապարակէ, վրան որ արդէն ըստ-
գրոյն անցած թուշն նորագոյն ընկուն մէջ ծա-
ռացած էնք, և պար բետպրին թարգմանութիւնն
հա կը ցնենք: Կը բարական խոնդիրներն օրէ օր աւելի-
ւ և սպասարկից հանգամննք մ'առեն չուուն համար՝
Այնուայց ու Գերցինի ամենաամարձը պարունակութիւնը պատ-
շաճ համարեցան, առ սարւան Լապրի 20-ին գա-
շաճ որացնանքները լուսունող միարանութեան կը
հօրաւորութեան վաց մասներու: Խմենաբարձը

Համար յուսած կրնայ զայ, պրոշի մեծափառ քառական իր բարձր դաշնակցին՝ Առաջինից կայսեր գիմնացի՝ կուպէ իր գինը պարաւուրիլ, նաև երկրորդ զինուածին մէջ, զէնքավ պաշտպանաւութիւնը ընելու, եւ ապահովութիւնը վատահ է այսպիսի պատրաստականնեթիւն մը նաև մէկալ դերնուածան դաշնակցիներուն կազմնենե ալ ոյս աւելցուած յօդուածին ընկույտուելով ցացած եւ էթ գէպք մ'ալ պատահէլու ըլլա, գործքով կոտարուած

— 1. Հայոց կը համարի թէ Ռուսաց կառավարութեան
ըստոց զիւտամենք առանք եղած ը լրան: 1. Պահու-
թան իշխանութիւններուն պաշտպանութեանը մէ-
կառ մէծ տէրութիւններն ալ մասնակից լինել, պահ-
պէս որ մասնիք ալ կարող ը լրան նոյն պաշտպան-
թեան իրաւունքին ունենալ ու գործածել, ինչ որ
Առողջապահ մինչեւ Ծիծու Գամարեան իշխանու-
թեանց փայ կը բանեցընէք: 2. Առողջապահ պա-
պատ է դաշնաւոր աշխաթեանց Տես Պահութիւ-
պահան Նախադատութեանը փայ խօսելու: 3. Առ-
ողջապահ կը համարի 1841ին Հայութիւնի Եզրի դաշինքը
նորին քննութեան տակ ձգիրութէ որ Բ. Դուսար
Զանագ գալիք սին շորո ռատերացան և աւրու առաջ-
ընցես ընդունելու մէջ լինելու: 4. Պատարաստ է
Երպաշխան Տաճկաստանի մէջ բնակութ տեսն քրիս-
տոնէից փայ եւ բարտեան աշխաթեանց Տես մէկ-
անդ ընելու պաշտպանութեանը փայ բանակցու-
թիւնն սկզբութէ: 5. Այս զիւտամենքին ու խօսանակներնե-
րուն փայ բարդիք ողբեացը խօսքաշնութիւններ
կը լինի, զգանք մէկիկ մէկիկ յասած քերելը շատ
երկայն կը լիս: Բարդութիւն է ժամանակին մեղութ
որ սուրբ սահման պուշտ:

— Համեմատուած Թէ՛լ, Աւարիսի արտաքին
գործոց դրաշտութեց Պայտ Կանքնի հայեմերի Գին
ու Երջնի ու ասքիական դեսպանին զբան Աւել Երկացն
պաշտօնացիցը կը Հրատարակէ, որ որ օրչափ որ
կարեւ որ այ Համարաւելու ըլլոց, ըագիրնեւընուա
անձկութիւնը թառ չխոսր ամբողջ ինուրդ հանելու,
եւ կը պարագաւորի՞չ միացն Շնուելոյ փարք մասը
հաստից զնիւ: Իմեւով առ Առաւաց կառ ավագու-
թեան՝ իրեն առաջարկուած խաղաղութեան պա-
հանները մերժելուն եղանակը զիւտորիա տնկա-
րող ըրաւ իր ուժիահան շահէ նկատեցի՝ այնպիսի
հոգու եղանակու մերժուած առաջարկութիւննե-
րուն քայ նորէն դառնայու + պատ ամենացի մե-
ծութան (պատմիւկու Յագուէֆ) կողսի միաքն ոն
է: որ բարբութին մերէ ան յարարերանիւնները,
որմանցն որ Պրաւի ու Գերմանիոյի միարանու-
թեամբ պետքութուզ առար նման քայ մ'ալ կրնայ
ասնանի: Մանուանդ թէ իրաց հարիսուորութիւն-
ները կրնացն աղ զիւսարիս առ ոյս ասիսէ: Ան-
ձագան կայորը իր բարեմազգեական բազմակո-
ներով իշխանաց Պերջնի գաշճն առ մայր-
ինչպէս Մանթայիքը. Անուշնի պաշտօնուորին կը
առնանի, ունարուուրի ուահճնի առնեւու առնան

Digitized by srujanika@gmail.com

Առաջին շաբթօւան սկիզբը Վարչուեհն այդ մէկի 26ին հաւաքալ լինիր կու տան։ Առջիվով իշխանու աշեմքերի 18ին կը գրե թէ ամսոց 14ին թշնամու նաւատարիմին ալէ կուծութենէ կրած վաս-
սը, մնացես որ կ'երևաց, ի սկզբան կարծուածէն
աւելի է։ Ցանքը զարկուի նաւերն ամէնը մէկանց 25
հատի շափ կոն, քանի մը պատերազմական նաւեր
խիստ վասեցան։ Պաշարժնեն գործ ողութիւնները
դադիւծան։ Վազակութեանց երթորդ նաւազե-
րու մուտք է, ու ամսոց 18ին պատճեն աւա-

Г.սոր միոց թթեաստի լուսաբարձր շահեմքերի 18ին ու-
սանէ կը դրէ: Ա-ուշտուեմ շուկենան ուրեւելքն հա-
հառաւ ու ամսայի 14ին ու 15ին մէջ զիշերն այլ-
կածութենէ վասաած նաևերուն լուրը բերաւ: Ան-
գիշացիկ 32 որաշարի կամ կարասակիր նաև համե-
կըքի քով կորսուցուցին: Վրձնի եւ Համեցիտակար-
բուած պատուակուոր շուկենաների մէջ մարդիկ-
ներով ու պաշտօնի մէկանդ ընկածման: Եթեր մե-
կշինական շուկենանք խրեցան: Անդուրէլ պատուա-
կուար եաւսպարի շուկենանք վասաած մեքենայով խրե-
ցան: Բնիդուեմ նաև մէջը հինգ ուր քարձրու-
թեամբ չի ըստաւ: Անդուրէն ալ թէեւս խրեցան,
րապէ կրցաւ նորէն ազատին: Անձնան շուկենանքն մէ-
րենան լիսանցաւ: Անդուրէն նաև իր թնդանօթ-
ներուն ծանրաւթենեն եռեւ վասակիքն եռեւ վասակիքն
պրեաւ: Թերէնու շուկենան պատահաւաւ: Գաղ-
ղացիկի Հնագիւն շրջութ լուսաած պատուարազմական
նաևն ու Պատուան կորսուցուցին: Կը յուսուցաի, որ
աս վասաած նաևերը միայն ձեղքուուծ կամ պատու-
առած մէ կրած ու նորոգելի եղած ըլլան: Այսուի
որ Եւփամորիայի քով տաճէի եւսպարի նաւի մէ
կամք կոտրած լլայ: Սևաստուիլ երկու դատե-
րազմուն կողմն ալ պաշտօնաւուզական երես բանած
է: Ենիբանտիի գունդն առանց կատելու գեալ ի
պահան Ալորաց քաշուեցաւ: Նոփուշն իշխանն ամ-
ոց 20ին գ.ե. Կառանանքաւորին էր, ուր ոիի՛որ
առարուն նաև, նաև պահ կութենէ ազատած նաևերը՝
նորոգուէլու համար:

Տաղասի կովբոն պատերազմի առարկելիքն մէջ
ածոցա մին եղած գործքեն եւ օքր մէջ գլուխ մը չկո-
տահեցաւ ։ Տուսերը հիւսիսային ամբոցն է։ Մայք-
լիսկի բանակի քաշուեցան և պարտին կրած վաս-
ները կարելի եղածին չոփ նորպեկը ։ Իշխ գրադեն-
չու վետաները, բառանձնօրեայ պաշտամի ամբոցն
կրած գուրս հանելով, երեսէլի բան մը չեն ե-
րեալը։ Առ գործքերուս առեն, որոնց 25,000 հոգի
մասնակից եք, գաշնակիցներին ամենեւն չփրո-
գուեցոն։ Խնդպէս որ յայսնի է, զաշնակիցը քանի
մը որ կրակի գոլքից ցացին, որովհետև իրենց գեր-
ըլ Գամալոյի եւ Կատրքոյի բով կամքացընելին
և նոր զանարանակ մը կը կանդնեմ։ Այս նար-
կոցները նորեն գործերը միասն, բերդերը սասո-
կութեամբ կրակին կը պատուիամէն։ Իրիկանը
ժամկ Են երկու կողմնային գանձնենեցին ալ բւեցն։
12/ն Են նկրով իշխանը դաշնակցաց նոր ուկայու-
ցած գրիչ մէծ լասեսութիւն մը մկան, որպէս զի
ունակ զօրութիւնը ճշգիտ իմանաց։ Ճն յառաջա-
պահաց մէջ ուստին կախ մը բրդու, որն որ կա-
սաց հիւսիսային ամբոցը քոշու ելուր զաղղիքաւ։

17. Եթե ուղարկածքին և յարդ միանոց սոսաքայ մըրիկ մ' էլա , որն որ գտշնութաց Ան ծովու նա և առողջին մէծ վեա հասուց : Ենիւց ետքը երկու բանակներն ալ քաշուած կեցած են , և քիչ մը ժամանակ իրենց պաշազանողական միանիկն չեն կրնար եւլու : Առաջա պահեասի զօրքերը հարա- լային ճամփաներեն զէա ի սրբը կ' երթաւ , զնցե- րուն թիւերը տիկոսվացըները համար . ասանի Եշին անիւ դիւքան եւ աղօդեան գեղեկուու . հատուածներ Փերերուին անցան եւ 1200 հարք պաշարուի և ուղարկմաներով Աւատաբարու գտանի . ուստի ծայս- իան ամրացնի և . Փերերուին հայոցքակցութեանը եւ . ոչ վայրիւան մը խարիսնու եցաւ : Առ զօրաց եւ պաշարին Մենչերով իշխանու սասանի անձութեամբ կը սպասեր : Առաջու Տակատը 10% համեստակարոր գեղերէ կը բաղկանայ , որոնցն եւ ոչ մէկը 900 հոգի ունի : Առուելիքը նուազելու վեց և եւ ե- կածը հազիւ թէ կարուսեմիւնը որիսի լեցըն : Պաշարի կողմանէ գաշնակցը ունենի հօգացուած են , բայց չեն կրնար իրենց գտաւադին ուղաշրման դորե- քերը շարունակել , և սկսական զօրաց համելէն ա- ռաջ 26 ունացան անշին իրասաց բանակին գեմ յարձակալուրար յառաջ երիւայ : Դաշրիւցի զօրաց գործարանաւ որութիւնն իւղը կու տայ որ Խորի՛ գունդ գունդ օգնութիւն իրիսուի . բայց Անդդիւ- ցուց առանկ չէ : Առ մէծ կզբական մերութիւնը կը անձնն ընտիր զօրքն արգելն արբար իրկուն է , թէ որ մասցած է և կանոյ իրկել Ան հոգի . 10,000 հոգի են : Առաջն չիրիւուած գորք չիրիւար դոր- ծածել , ուստի երիւէ որ գետ բանի մը մէծ պատե- րազմներ ըլլացաւ ըլլան , սրբու ուստիրապըն մէայց Գաղցիացիք որիսի գարեն :

— Եսիրնելքն եղած Նամակի մը Կայիլով ան
երկրորդ մայրաւաղքին մէջ զաղղիխցի գտնելով մը ԱՌ
ժաղվար, որն որ Դանուարի քութ առանցի զօքքը շա-
րացնելու որոշումն է: Արքու բաժին արդեն դեպ
ի Շու միա ճամփոց եղած էն: Յս շարժութերը Կա-
մեր փաշացին դեռ ի օրութ յառաջ քած զօր-
քին հետ, մէկ ռազմակիցակոն ճամփակութիւն
մը կունենացն, թէ որ քանի մը շարութ յառաջ
ըրացն: Հիմա միայն ցցցի մը Նկարադիր մ'ունին,
որովհետեւ Պետարագիսն Խրցի դէպքերուն վառ
ացնեցու միւնք չեն կրնար բնել:

— Сім міністрами та архітекторами були засновані Академії мистецтв та архітектури, які виконували функції публічних установ.

Гимназија у Београду је основана 1854.

ուշ կը բերօքի, զարն որ արդէն լրագրոց Անըրդդ
թօսցին մէջ հրատարակած եւք):

Ազգի անպատճ հրացանեւերը պարագաւոյն եռու
մ. Ե կողմբ անցնալներէն ու ուստիան զօրոց իրա-
կան միջակն եւ ուսեցոծ Ճշմարիտ գիրքը իմա-
ցանքը. Եւ կրտայինք Վայսի պատերազմեն մերժը
Շնորհետ բնակւած զօրութիւններն չափեց. Ես
զօրոց թիւնեւերն են. 1. Համայնք Կողմերէն, Աւրշէն
ու Գափքոցն եկած աղևական զօրքը. 2. Դիքովայե-
լին եկած միջ գումարաւակ ու ծովուխան զօրարա-
ժին. 3. Ուեւ ծովըն խոպափներու չորս գումարաւակ:
4. Պահուրի զօրոց մեկ մեծ մասը, 10երգդ. 11ե-
րգդ ու 12երգդ ուստիարաց զօրարաժիւնները,
որուր Տաննենուգերին հրաժանաւորութեան տակ
ուրբարդ դռնով կը հազին:

Առ երեք զարուհամ թնիւրը ձեղով Հիշ պատահ
մ.ց իրենց թնիկ ասօնման սերով Օտեառայլն Սին վերա-
փոխ վրախառապահ էն :

11. Εγκριθεὶς οὐ πλησίωτε, αὐτοῖς καὶ συνεργοῖς τοιαύτη
μελέτη, ορθοῦ περίβουλου στρατοῦ πλευράς πολλή γέγονε
πλεύση πλευράς πορειῶν φάση, ορθὸν αὐτὸν πλευράς πορειῶν
πραξιῶν περιπλανήσεων ζεῦς αποδέκεται πλησίων 100,000 Στρατού
ηρέτης καρδιμένων εἰ :

Օգատաներու երրորդ գումարատիկը Խոխտուու
ու Տիւրոց գումարակապնուներուն տակ Հոռ ամե-
նափառուուր եղանակու իրեն Հին Համբար որ-
դարացոց և ԸՆԵՐԻ արձակունակաները (Երանեսը)
իրենց գնչագետը Ամինիթէն, Դերորդ թեթէ, ա-
զեներու գումարատիկ մը, ու Ահսին իրենց Տրա-
մանառարք, Հովհանք զօրաց Եներորդ գունդն ու անոր
Քանին շնորհեալ թշնամոց գեմ քաջալիքն տո-
մընելու մէջ իրուու. Հետ մըրեցան: Ազիք անոր ա-
ռաւիններու եկան, եւ թշնամին միայն երրորդ Հա-
յուսուն թիւ վկոյ պատարազի գաշոր թաղուց գեցաց,
զորն որ միանց ամայն իր մեռեալուներուն ու միար-
ուսուածներուն ծածկեց: Առասի պաշարման ու բա-
նուի ընկածութները թուուիլ մերիններէն. շատ
առելի են ու տիրու զիբը մը անեին: Արկու շար-
ժական մարտէկոցները Պատուինիւրին տաւանուոր ու-
թեան տակ, եւ Երկրարդ տաւանաւորաց զօրարաւեննն
Տարտէզը՝ Պալգրամին առաջնորդութնան տակ, եւ
ամենը մեկնաց Կորժց գնչագետին տաւանորդու-
թեան տակ, առեգդիտիկան իրնդանաւեններուն Հետ
մըցելով՝ բոյը օրը կուուին զիմացան:

სტუდენტი იროვხე იმ ხას გავისწი, კაშაბაძე მა პატივით
პერე სტეფან გოგარენი ასტერ მართ, რაოგორისა?
ქვემოთ დანართი, ფასტი მც გოგარენ კერქი, უკუნიკი კუთ
მც ყოთახერავდას ხან ყავაგარე კავკაცი მდიდ თავიდ,
ხელი გოგო მარ ასტერ მც ხილი ასტერ გენერალ გიგანტა
8—10,000 ლიტერ და ასტერ მც საფოსტო.

Եշմերին լիոյ առներ ըլլալու տակն անդինն
բերդ ապահ զօրքին 5000 հացաւ շամի թանձը մը-
շուշն ու մատենալոց վիրացընոց խոսովերուն ոգ-
նաշահենք եւսկը մեր դործովութեանցը ճախ թէ ին
լիոյ սասամիկ յարձակում մ'ըրին. իրամին համեր
դործածուած զնոդերը Առջերու վրապեամ հրա-
մանին տակ թշնամուն դէմ քալեցն, որն որ ար-
դէն մեր մարտեղուներէն երկուքը գրաւուժ էր, եւ-
թշնամին նցն իսկ առ մարտեղուներուն աւզը
200 հազի մեջցըներէն եւսէ. եւ գանեցին:

Ωρωπωαδεύθη φυρωπέστε θυρέτε, αγαλμάδιντος φυρέττος
ξρωπωαδεύθη φυρωπέστε θυρέτε, αγαλμάδιντος φυρέττος

կին պրուեն անոյած, յառաջ քայլց : Առևսերը որպէս
տերաբամբ ճաշասին թալոր դժին վայ եւս մզուելով
մէն կորըստով ծնապով ուիրոց քաշու եցան, և Նշյան
առևելց Լուրիչյ գորտակով իրին առջևեն իրենց
փախօւսոր տեսնելով տառեւառկան քայլութեանու
որ պատառեւածուի : Իբ չփաստովը եւս հէն թիկու
միջնու ամրոցին պատերուն առջին, ուր ծանր պիրա-
ւոյս երաց թիկա : Գրեք զըստապեար շատ գծ ու ա-
րար եւսկի կրցաւ զինքը եր շափէ գորս յառա-
ջայան զիրուեն եւս քայլու, ուր որ իբ չփաստը չա-
փայլնոց քայլութեանի մը տարած էր : Օքէլի ֆոկաուր՝
որն որ ձմի դին աւելէ դիբը մ'առած էր, աս նու-
հանքը պաշտպանեց, որն որ ամրոցին կըսկին տակ
զգալիք կորու անհերթով կատարաւեցաւ : «Կի՞ ՍՅէ-
րորդ ճակատաշորաց գնդապեատ, որն որ իբ երկու
գումարուակապետները կորընկոցած էր, բայն զո-
կատին Հրամնեատապութիւնն առ ան եւ իբ կիցուած-
քը զարանապի ալյուութիւնն մը ուսեւցած էր : Խջա-
մին առ յարձուկնան մէջ չափոք հողի կորունցաց,
մեռածը, պերաւրանն ու զերի թիկածը մէկազդ
առնելով, և առով խիստ մէծ քարայական ու
սուրբական հարուած մը ընդունեցաւ :

Անքերընի պատերազմը ու որչարձնի զօրաց
բած կրիւր մեր զենքերուն համար փառաւոր էին
և գաղափարից զօրոց միտ իր շեաց կրած բարզական
զօրացին մէծ դրացին, բայց շաւապի կորուսներ ար-
ունեցանք: Անգիտոցի լուրջը ՀԱՅՈՒ հոգ ոչ չափ մե-
ռած կամ վիրաւոր ունեցաւ: ասեած մէջ եօնձը զօ-
րակու վիրաւորեցան, որոնց երեքը մեռան, իսկ
գաղփարից զօրից 1,726 հոգի մուած կամ վիրաւոր
ունեցաւ: Խիստ ցաւապի է մեզի լուրժել զօրակի ամեն
կորուսոր, որն որ իր վերթն մեռաւ, և զգին որ իր
զինուորակոն ու առանձնական երեւելի յատկու-
թիւնները մէջ առաջացի մէջ պիտի կամչէին: Պետ
չափ կը ծանացաւեմ ձևվի նույն քանակ գեղու-
պիտին մահը, որն որ Ելերզը Տահատազզորքն էր
եւ իր զօրքին գլուխն անցած թշնամեց մէջ խա-
ռնակելու առեն ապանեւեցաւ:

¶ የአንድሬክቶች ተያዥና የመጠረቅዎች, ማስታወሻው አይነትዎች
ማጠረቅምናኝ ሆኖ ቤተክርስቲያኖ የሚከተሉ ክፍልዎን, ማስ
ለም ሆኖ ቤተክርስቲያኖ የሚከተሉ ክፍልዎን ተደርጓል, እኔ
የማጠረቅዎች ቤተክርስቲያኖ ማስታወሻ ሆኖ ቤተክርስቲያኖ ቤተክርስቲያኖ
ማስታወሻ ነው፡፡ ክፍልዎን ቤተክርስቲያኖ የሚከተሉ ክፍልዎን, ማስታወሻ
ይዘምና የሚከተሉ ክፍልዎን ቤተክርስቲያኖ የሚከተሉ ክፍልዎን, ማስታወሻ

Ա. Եղիշ Վահագեանց ՔԸՆԴՈՂԵՐ
Եսը նման պաշտօնական ուղղելութիւն մ'ալ
Եղանակ չունեցած եմ:

ՀԵՂԱԳՐԱԿԱՆ ԼՐԵՐ

1) Տեսակ, 3 դի կամ էլեկտրոպազ: (Տարբանը՝ Զիւգինի
Հայութ):

Առատանգնուապահու, 23 Նոյեմբերի: Պաշտօնելից
վաստիութեաւ մ' եւլաւ: Աւէջիու Փաշան վորապես՝
Եւ Ընկ Փաշան արտաքին գործոց պաշտօնեայ ե-
ւաւ: — Անձաւատուիդի գնց ակնութիւնը կը շարու-
նակուի: Խանաւատենդը (Ելիուս) թաւըն ու մաշ-
այցիդն երկու թշնամի բանակներուն մէջ ալ կը
ամբուն:

— 11 առնոցին յովաք առջևիկան նոր գոլը եղբա-
կամած է:

፭፻፭፻፻፻

ФЕРД. 25-го січн. 1853.

Ո՞րոպես. Ձեր նկր-ընկի յաղթութեան վայ
առած տեղեկութիւնն իմ վաս խորին ազգեցու-
թիւն մ' բառ. Ապօնուցեք իմ առաջին բարը բա-
նակին իմ կուսաքալ համամերին՝ իր ցուցքած
քաջապատճեան և ամեն դժուարութիւններն
եւ պայմանները տանելու. մէջ և անձեանը,
բնշտե նաև. Ձեր բայց անցած թեր մի-
րոյն համար. Ըստ հակոյ եղեք զորապետներուն,
որոշականական լուն և զիւու որներուն՝ իրենց քաջ
և առաջին վարմանց համար. Բայց անոնց, որ
իրենց քայացը և իրենց կրած ցաւաքի կորուսացը
առաջի կրցաւիք եւ, բարը իմ հօգա առ պիսի բ-

լոյ, որ իրենց գառնու թիվուր մէղանցընի մ-
Վայսի փառագոր, յալթուք էն ենք և որը, խկդուն
իր յուսացի որ թշնամուց խորտակած բանեկը չկա-
րենաց պիտի իր կորուսան անանկ շատով մըցնել:
Եւ Աւանասիազ քիչ ատենէն մը հայու ածներէն
պիտի ընկեր: Բայց քաղքին յանու պաշտպանու-
թիւնն է: Ուստաց բանակին և կառ օգնութիւնները
մը ը թիւնոց պիտի ելքը քիչ մը ժամանակուան համար
կը խորհուն: Համ եմ ձեր զսրաց ու համբերու-
թիւնը բազ զիմանալու գ գրաց, որոնք որ պայմանի
հանգանուսոց մէջ յարձակումը կ ուղենին ընել, ու ո-
ւած ու եւսեւ կ նորուած մն անոն ժամեւք:

աստ բառապատճեն զբոյ զի չափում ։ Արդ ըստ շնորհական առաջարկ ծավալ ծավալ կամ կամ անուր երես ենի օր-
ուութիւններ հասցընեն : Օգնութեան առ առուն
իրեն պատերազմական գործ եթենու կրկնապատեր,
պիտի, և լաւագիւղ կրուաց պիտի ընէ : յարձակորպակուն
պատերազմը սկսելու : պատարապատայի մէջ զարդ
դարձ մը պիտի ըլքոց եւ եռ ապահով թիւն կըն-
դունենք՝ որ զբոյ երկիրընը լու : մէջ հասարակաց
կործեքն որէ ար մէզի հօմար տեսի նորաստաւոր ։
Եթի Արքապան մը երկոյն ժամանակ հոգա-
ծուած արդ աշխ զի՞ պատիսին փառաւ որութիւն ամիշ պար-
ագիւց առ անց երկու զի մը կը տեսնէ, ասիկու պարզու-
թիւն ուսուր համար է պահմեան : ազէի դիմու, որ

մենք պայսէ անոր անհիմութեանը համար կը պա-
տերագինը։ Թէ որ Կաղջիա իրեն պատշաճ կարդր-
եած ուստի, և եթէ յաղթօսեինը մեր լրացնելը
նորէն կը փառագրէ, պարծանաք կը յայսեմ՝ որ,
առ առնը բանակին հայրենախուժեանն և անոր
անդիմադրեի կարծութեանը պարտական եմ։

Ար իրեն մ առնելու պեղսց զօրապետն, իմ սկզբան զօրապետներու մէկը, որուն վե բանակին առանձ քաջութեամբ աբդինաւորած վարձապութիւնները բերէ:

Տաց ասկից կազմէմ Առաջնորդոյ, ղըրապետ,
որ զՁեւ իր սուրբ պաշտոնավորութեամբ տակ առնու:

卷之三

մակ մը բնագունեցաւ, որուն մէջ պաշտօնեան կ'իմա-
ցընէ, թէ կ'զարը բլանդիքարախ բբրեւ. անդզիս-
կան զ եռապոն իր արքունիքն եղած ժամանելիք մէկն-
չով, ու վկա անօք որդին իրեն դարձնել: Արդէն-
ահ և Նորա Աակնան Մենչիքոյ իշխանին առ աջարկած
էր որ եթէ Նորա Տէօնքելին ազատ թող տրուի,
բեցն ու Խուսի գերի բանօտած պաշտօնականդերէն
մէկը կ'ազատէ, անոր Համազ Խուսի կողազն ու Հր-
մակ Նորա Տէօնքելինը ազատ թող տուզու առեն
բաղդանք ցուցցեր է, որ Քուդեյէի Հարիկարապե-
ախն, թէ որ Ընդզիս է նէ, Առաստան կ'ալու. ա-
զատութիւն տրուի:

բան Զելիստին ու Աճեաշուք Պաղօս Զելիստին ա-
ռահեմ առանձին իր կայութեական գոլութեանը առա-
ջնա հանեցաւ, ու բարեանցիւթեանը նաև ա-
ռահեմ կողմանէն նորէն կրկնուեցաւ:

ԱՊԵԼԻ

Կրօնօս որ առ կատավարութենէն Վալըրիկաց շատավարաւթենէն ուր. Սուլբէն Մատորիսի գեղազարդենէն ես կանուխին ուղած է:

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՏԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

Արքունիք մատկեալոցին մէջ քանի մը նոր պրուած
թշբենաներն եւ ուրիշ ճարասաղործութիւնները
ունենալու համար, երեկ, ուրբաթ օրը (29 Հոկ-
տեմբերի բառ հ. ա.) + իրիկուած դէմ մէծ ափուու
ութիւններ նշյն գործանոցին ոցցելու ժեւու եկաւ: Հայ-
ոցին գործանոցին թէ սահմանուու ու թէ քրիստո-
ւայ պաշտօնականելին ու վաղութեանը մէծ պա-
ռուուլ ու յարդութեամբ երկու կողդ շարաւած բա-
րեւ բանած են ու արքունի մատկեալոցին վերին
անունը բարձրագուածի Զեմբը ի փեսնաբնի, մէծա-
ռար կարապետ պէտին ընկերութեանիրը, մէծ ափուու
ութիւններ պիմանորեցին: Անեւոփառ վէ հազեւուր հո-
ւանանելին եւու, գործանոցին բալոր ճարասաղոր-
ծութիւնները մէջիկ մէկիկ արքէ անցուց ու իրեն
և նեցած մէծ գոհան թիւնը լոյսանելով, թէ վըրշի-
եալ կիւնամին, թէ մէծաշուք կարապետ ու ելին
և արքունի մատկեալոցին կատաֆար՝ մէծաշուք Միհ-

— Պարբեշի զԵրմանուկան լըսովիրը Շատեր, այլ լուսը իսկ այս :

Օ Տ Ս Ո Ւ Մ Ն Ա Կ Ա Ն Յ

ପ୍ରକାଶକ ପତ୍ର

Language, Culture, and Communication

1008.000000

ଶ୍ରୀକୃତ୍ସମ୍ବନ୍ଧ

၁၁၃ လူမျှမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၂၀၁၂ခုနှစ်၊ ၁၂၃၁၁။

四

An oval-shaped portrait of a man in a highly decorated military uniform. He wears a tall bicorne hat with two plumes, a high-collared coat, and a sash. Numerous medals and insignia are visible on his chest and shoulders. He is shown from the waist up, holding a sword or cane in his left hand.

¹ Sie informierte auf geschäftlichen Wegen die Ausländerregierung und
Bundesregierung. Siehe *Almanach*, 1847, Register, 216.

թուառները մի եւ նոյն բայնը շատ տարբներ կը գործածեն, հաւկիթ ածելուն յառաջ ամեն տարի պատ նոր շաբար մ'աւ եղբանելով: Իս բրաւեր չինեաց համար տերեւ կամ՝ որիք նիսթ մոդվելու կերպերնին ալ զարմանացի է: Կայն գործուուր թեան աւտեն կառցնին չեն գործածեր, հապա ասուցներով կը բանեն ու գեղ ի եսեւ որոշակ տեղ մը նետելով կը հաւորեն, երբոր կը առ բառական կը մեծաց հաւկիթնենս մեջը կ'ածեն, բայց չէ թե ուրիշ թաշնոյ պէս քովէ քով, հապա իրարմէ Ս—Շ մաս Ժեւաւորութեամբ, շուրջ մարդու բազկի մի խօրութեամբ, ուսւր կողդիք դեղ ի վար ու բութ կողմը զետ ի վեր: Վասնի հաւկիթը մեջը զնելուն պէս կը ժածկեն ու անանի կը մեայ միւնք ասենը զայ ու ձագերը հազակյար պատուելով դորս ելլին: Խուրս ասոյգ տեղիկութեամբ իմացեր եւ, որ շատ անզամ ասանի մեկ հօգակյաստ մեջ մեկ կապիճ (10 գրադիմական միոր առանց չափ մը) լիւուն հաւկիթ է ելլիչ եղիք, որոնք խիստ համել բայլակ շատ կը միւնքուին և լիւր: Լէյփոսի (Leipora ocellata) վրայ կուլու ասանի կը զրեւ, ու թռչուններ հաւկիթը տալիք կը օրոտ մը մէջ կը դնէ, զորն որ արուն ու եզը մեկ եղած կը ժողվին: Ենցացւոց բառեն նայեցով առ աւարդիկյան երեք ոսեաչափի բարձրութիւն կ'ունենաց ու քութերէն քանի մը կունդ հեռուուրութեամբ: շըալապատը իրաւու պէս իրուրած է: Մէջի կողմէն մեջ ընդ մէջ չը տերեւ ներօտ եւ խոտ շաբեր կան: Մէծասարին (Megapodius lumiulus) վրայ, որն որ Արագընմաց համար կը կոչուի, Փիլիպիններ ասանի կը գրեւ: “Երբոր եւ ամենիթը նառահամդիսոց հասոյ իւր մը հողա

Հյուսներ մասպատճեն զրգուեցն ու երբոր տեղացոց հարցածի, ըստն թէ Երազընթաց հաւը (yung-le-low) տնօնց մէջ իր հաւկիթները երթիքուն, ասիկոս աշխափ զարմանափ ու թուշոց ընտելենն գուրս բան է երեւար, որ կավեականներէն մէկն ալ առող չկը հաւասար : Բայց ես մասն էլով որ Անդրոս թեռչունն ալ առող նման կերպով իր հաւկիթները կը թիմէ, անդայոց խոսք միաբանուց ըրաւ ու որոշեցի որ աս բան ուսուցելու համար ամեն միջց բանեցընեմ: Տանեւ հաւկրցող մէկ անդայոց մը օգնութեամբ գործերի խորչ դացի: Հոն հասոց չհասոց, աւազէ, ու ան հորով խառնուած խեցներէ հաւարուած կօյս մը տեսուց: Առորին մասը, որն որ տևաղցին եղերքին վասքուն երեսնեն միանի երկու ուստաշափ բարձրութիւններ, ամեն կողմանն մեծածագիկ ուռուով (ինչ համեմետած) պատօն էր. ձեւը՝ կոնաձեւ, բարձրաթիւն ու հ ու շշջուրասար 20 սունաչափ :

Ախոյ աս ըլլակի մէկ կողմանն փորել ու երկու անտաշափ խորութեան մէջ մեծ ու բարձրութեամբ թուշոց մը ձագ գտայ: Առանիլով սուրդ պացացց ու նեցայ որ նոյն բըսակենը ըլլաւնոց բցներ են: Ասկէ եաբր միկովերթ, ուրիշ մէկ խորու մեծ հողակցափ մը մէջ լից լից ուստաշափ խորութեան տակ խել մը հաւկիթներ, ու նուեւ անանի մէկ հողակցություն մ'ալ գառա, որն որ 15 սունաչափ բարձրութիւն ու 60 սունաչափ շըսապան ուներ: Աս հայուեցանն վայ միշտ մը մանց գեռ նոր կոփուած ոսքի հետքեր կոյնին: Առ հասարակ հողակցայ բցներուն կազմիչ նիւթերը, ձևն ու դիրը իրավել շատ կը առարքերն: Մէկ մասը զօնի եղիւրը է, եւ աւազէ

ու խեցիք կը բազմանայ . ունան մէջ ցի ու ցի
ցակեր փայտ ալ կը գտնուի : Կակուզ ու անհասառ
նիսթեր շինուած դպրութը հասարակորն անհանու
են ու խրամի (Անուտիչ) կը նենամին : Այ տեսակ բայ-
երն 25- 30 տասնշաբի երեսդրութեամբ ու 5 ու-
նաշաբի բարձրութեամբ աւ մօգամ մը մինչև 150
անուշաբի շվամպատով տեսնուած է : Հասարակորն
աւ բայերը թեթեւ ու ուս անկրցն հոյէ կը
նածէ կը շինուին , խիս անուաներու մէջ : Հաս-
տէ պաց հոյուզոյա բոյներն ալ , անուարակցոյ , շատ
տարբիներու . և . շատ սերուենիներու գործք են . ու
մէկ քանին , յայտնի է , որ իրաս մէջ հնաբերու
ունին , մնչա որ իրենց կողէն ետա բուած է : Ճի-
պերիթ կ'ու զիր տեղացիներէն տեղեկանայ թէ ձա-
զը լոր ինչպէս դարս կ'ելլին , բայց անունը ասոյդ բան
մը չին պիտի : Անակը կ'ըսէն թէ ձագելն իրենը
իրենց ճամփոյ կը բանան ու դուռս կ'ելլին , ունիք
ոլ կ'ըսէն թէ թաշուներուն ճնուզքն իրենց եղի-
լու ատենք գիտեալով հաջորդար կը փորին . ու դուրս
կը հանեն : Մարդու որ քինութիւն ընող բնակչիններ
հաւելին հաղակցարն մէջ ուղղորդ կ'ենալը կը մկանցն
եւ . Եթա քննութիւններուն մը իմացուած է որ էդ թըրա-
չունք հաջորդար շինուալին լինալին ետև , հաւելի
ածերու . հաւելու հաղակցարն մէջ միրեն վար ճամփոյ
կը բանոյ ու հաւելինը մէջ չգելէն ետեւ նոյն համբան
բարակ աւազով . կը լցընէ : Անակը լցընելին ետև ,
որչափ որ հաղակցարն երեսն աղէն կը շանէ ալ նէ ,
աւղացիները նշյն բայուած ճամփան շատով կ'իմա-
նան գաւագանով մը շաղակերուլ , որովհետեւ հա-
ղակցարն մէկայ ամէն կողմերը կարծ ը ու պինդ են
ուր որ աս աւազով լցուած ծակը փափուկ է :

1854 ՏԵՐԵԱՆ ԿԱՅԵՐԵՐ ՈՒ ԳԵՂՑԵՄՐԵՐ ԻՆ 1855 ՏԵՐԵԱՆ ՎՈՒՆՈՒՅՐ ԵՄՄՈՅՆ

ԱՐԱՐԻԱԿԱՆ ԼՈՅՏԻ ՀՈԳԵՆԱՏԱՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ԲՆԹԱՑ Ք

ԴՐԱ Ի ԱՐԵՒԲԵԼ

Առ Արքացի, Կենուան Կողմէ Համա կա
և Կ. ԱՊՈՒԱ. Կ. Հանդիպի Բորբոք. Ապ
իս. Փետր. (Վեհակ). Անրա Ջանա Անր
Ինչուինէ. Պատու թեհնաս (Թօնա). Հա
նու շաբաթ ու Անդրեազ:

Եղագա. 24թ. Քենաչեմ. 24թ. ու Քայլ
շիբ. Զանգաւոր. Ապրիլու անցներա առա
քափառը ու կը հանդիպի ու Արքիքայի կա
զանա ուղարկու առաջնորդներ է:

Ի ԲՈՒՋԱ. Կ. Հանդիպի Շահնշա. զա
յեմ. ԱՀ շնորհ ու Առց:

Ի Ա. Ա. Ա. Կ. Հանդիպի Պորբոք:

Ի ՏՎԱՊԱ. Կ. Հանդիպի Խնապալ
Անդրա ու Անդրեազ:

Ի ՄԵՍԱՆԱ. ու ԻՎԱՅՐ. Կ. Հանդիպի
Կորպոք:

Համա թ. 3, 23, պի կա. 8, 22, Առաջ. 5, 11

ԹՐԻԼՅԱՏԵՆ ՎԵՆԵՏԻ

Հասարակ շողենաները կ'ելլի՛ն
Ամի՞ արդառ ժամը Ան։
Պատառակուր շողենաները՝
Ո գի և առաջանելի է հայութիւն ու Ըստ

Digitized by srujanika@gmail.com

ԿԵՐԵՑԵՍ ԽՈՒԹԱԾ
Հաստիք շագենաները կ'ելլին.
Այս առաջ ժամ են.
Պատուիսիս որ շագենաները
Այս լորիւսդին, Հմինչւսդին ու Շոբ-
անձն:

Արքական Յանձնութեանի ու Յանձնական կողմէաց նաև Երը՝ Թթիեատր յառաջնորդաբաններ ապահով են: Իսկ ու զգակի ըզեպութեադիան և Կողմէարքուն Վաղացական պահապաններէն մարդ կը դրուի, եւ առաջ քառամասորդի (ուշադիմաց) օգիկը՝ Տաճրու քու կը կատարուի. պահէս որ ելքէ Թթիեատր Հասած ատենինին մասզադիր մասսու ըլքաց, Տաճրու գնանին մասնիչութեան ցամաք կը նաև է ըլքէ:

ՎԻԵՆԱՅԻ ԴՐԱՄԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

1854-603b0P-15P-28-(16)29-(17)30-(18)1-(19)2-(20)4-(22)

Цицероний 100	Городище	Фр.	Сард.	Фрип.	103½	—	103½	104½	104½	2	малые	средние	Больш.
Цицероний 100	Рифт-шельф	Фрип.	—	—	127½	128	128½	122½	127½	2	—	—	—
Лебединое 300	Городище	Фрип.	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Лебединое 1	Городище	Фрип.	—	—	12,15	12,17	—	12,17	12,15	3	—	—	—
Лебединое 100	Дно р. Фрип.	—	—	—	93½	94½	—	93½	93½	2	—	—	—
Фрипий 300	Фрип.	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Фрипий 300	Литоморфизмы	Фрип.	—	—	19½	124	125½	129½	125	2	—	—	—
Фрипий 300	Фрип.	—	—	—	197½	148	149	148½	147	2	—	—	—
Фрипий 100	Фрип.	—	—	—	126½	126½	127½	126½	126	3	—	—	—
Л. Фрипий 1	Литоморф.	Фрип.	Фрип.	—	—	—	—	—	285	31	оп.	—	—
Фрипий	—	—	—	—	—	—	—	—	219	31	—	—	—
Сардиян	Литоморф.	—	—	—	31½	31½	32½	31½	31½	31	—	—	—
Сардиян	Литоморф.	—	—	—	27	27	27½	27½	27	26½	—	—	—

શાસ્ત્રોપનીય માનવ